

2. WIG-UKRAINE. Bankier.pl. Serwis finansowo-biznesowy. URL: <https://www.bankier.pl/inwestowanie/profile/quote.html?symbol=WIG-UKRAIN>
3. Князевич А. О. Організаційно-правові основи регулювання процесів релокації українських підприємств в умовах війни. *Економіка та держава*. 2022. № 8. С. 9–14. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/economy>

## ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГО-ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ

**Погріщук Б. В.**

*доктор економічних наук, професор  
Вінницького навчально-наукового інституту економіки  
Західноукраїнського національного університету*

**Мазур В. В.**

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,  
Західноукраїнського національного університету*

Еколого-орієнтованого управління реалізується через встановлення мети, постановку завдань, організацію діяльності з урахуванням екологічної компоненти, планування та контроль. Діяльність щодо планування та контролю має здійснюватися за визначеними показниками діяльності підприємства та аналізуватись з метою виявлення змін та вжиття необхідних заходів. Основне завдання при регулюванні еколого-орієнтованого управління це підтримка основних екологічних показників роботи підприємства та досягнення їх запланованого рівня. В зв'язку з цим необхідно застосовувати різні прийоми регулювання еколого-орієнтованого управління, тобто зменшення негативного впливу навколишнього середовища та з середини самого підприємства, досягнення запланованих параметрів, навіть при їх негативній зміні або зменшення динаміки зміни, забезпечення їх виходу на необхідний рівень. Це дасть можливість уникнути негативних непередбачуваних ситуацій та зменшити екологічні ризики [1].

Впровадження екологічного менеджменту переорієнтовує систему управління підприємства, незалежно від галузі, розмірів і стратегічних пріоритетів на реалізацію соціально відповідальної й екологічно орієнтованої виробничо-господарської діяльності. Тому організація управління на засадах екологізації підприємництва повинна розглядатися з позицій отримання економічних переваг як у коротко-, так і у довгостроковому періодах [2].

Забезпечення ефективного еколого-орієнтованого управління, потребує урахування ситуації, в якій перебуває об'єкт й визначення рівня впливу зовнішніх та внутрішніх чинників на його функціонування. Так, напрямком розвитку господарської діяльності, що базується на впровадженні екологічних методів є забезпечення розширене відтворення ресурсного потенціалу шляхом створення стійких еколого-економічних систем, раціонального залучення й використання усіх видів ресурсів, у тому числі: природних, трудових, матеріальних та ін.

Система ефективного еколого-орієнтованого управління при використанні природних ресурсів виробничими підприємствами має базуватись на таких складових:

- необхідно скласти еколого-орієнтований план та завдання розвитку підприємства, з урахуванням усіх можливих ризиків та загроз;

- при оцінці економічних результатів виробничої діяльності слід також враховувати вартісні значення показників використання ресурсів з навколишнього природного середовища. Необхідно своєчасно здійснювати економіко-екологічну оцінку, аналіз та експертизу впливу на екологію технологічних рішень, господарських проєктів та проводити екологічний аудит ведення будь-якої господарської діяльності;

- доцільно розробити дієву систему відшкодування заподіяних збитків, яка, у разі недотримання встановлених екологічних вимог призводить до реалізації правовий механізм забезпечення відповідальності за спричинення шкоди навколишньому природному середовищу;

- важливим елементом забезпечення еколого-орієнтованої системи управління є контроль за виконанням еколого-орієнтованих рішень та визначення можливих наслідків щодо внесення змін в організацію еколого-орієнтованої діяльності підприємства.

Важливо розширити впровадження сучасних екологічно безпечних технологій, забезпечити здійснення структурних перетворень при суворому виконанні екологічних обмежень. У середньостроковій головною метою стає створення ефективно екологічно орієнтовано системи, що забезпечує екологічну чистоту і конкурентоспроможність продукції, зростання виробничого потенціалу в межах господарської ємності екосистеми. У довгостроковій перспективі основною метою стало розв'язання буде гармонізація взаємовідносин суспільства і природи на основі виховання високих духовно-моральних цінностей [3, с. 21]

Саме еколого-орієнтована діяльність надає можливість суб'єктам господарювання забезпечувати інтереси працівників, посилювати рівень соціальної відповідальності за умови збереження та раціонального використання природних ресурсів.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Чуприна Н. М. Особливості проявів еколого-орієнтованого управління. *Ефективна економіка*. 2019. №1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7466>. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.1.62 (дата звернення: 21.08.2023).
2. Питель Н. Я., Новак І. М. Організація управління екологічно орієнтованим виробництвом. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/99/99.2/28.pdf>. DOI 10.31395/2415-8240-2021-99-2-291-302 (дата звернення: 21.08.2023).
3. Хвесик М. А., Ільїна М. В., Шпильова Ю. Б. Соціоекологічні імперативи розвитку сільських територіальних громад: монографія. Київ: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2019. 302 с.